

VAN NATURE

Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

DS

Na de ruilverkaveling in de jaren 70 van de vorige eeuw werden er in de Oostwaard essen aangeplant. In verband met de bestrijding van essentaksterfte zijn er onlangs op allerlei plekken essen omgezaagd.

▲ Langs de polderwegen liggen de onderstammen van de essen, waarvan hurleysticks worden gemaakt. FOTO'S JACQUES VAN DER NEUT

▲ Takkenhout gaat door de versnipperaar.

Zaagwerk Oostwaard bijna af

Mede door het aanhoudende zomerweer, zonder regen van noemenswaardige betekenis, is het zaagwerk in de Oostwaard eigenlijk heel vlot verlopen, stelt William Schelling, boswachter beheer bij Staatsbosbeheer in de Biesbosch. „De *harvester* (hout-oogstmachine) die bij het werk werd ingezet, is inmiddels weg. De aanne-mer moet nog wel het bruikbare hout uitrijden en het ‘takhout’ versnipperen, waarna die hopen houtsnippers met vrachtauto's worden afgevoerd naar de biomassacentrale in Purmerend. Verder zal een deel van het gezaagde essenhout uit het Werken-damse poldergebied, thans gemeente Altena, worden verwerkt tot OSB Plaatmateriaal en een andere partij is bestemd voor de papierindustrie. Een gering aandeel gaat ten slotte als brandhout van de hand.”

Herplant

Vanaf januari tot en met maart volgend jaar wordt in de Oostwaard herbeplant. Het gaat dan om soorten als de eik, haagbeuk, zwarte els, linde en berk. Tevens is er ruimte voor besdragende struiken zoals meidoorn, sleedoorn en Gelderse roos. De nieuwe bomen zullen in ‘kloempen’ worden aangeplant; groepsgewijs in

een cirkel met een straal van 7 meter, met ongeveer veertig bomen van een bepaalde soort. Vervolgens komt er dan weer een kloemp van een andere boomsoort tegenaan.

„We gaan trouwens niet elke vierkante meter beplanten, we laten ook bewust ruimte voor natuurlijke verjonging. Zo verwachten we veel zaailingen van de esdoorn, vandaar dat we deze soort niet gebruiken bij de

herbeplanting”, voegt Schelling eraan toe.

Tijdens een rit door het poldergebied zie je langs allerlei wegen grote brokken essenhout liggen van ongeveer een meter lang. Uit deze onderstammen worden *hurleysticks* (zie kader) vervaardigd. „Door de grote wortelaanlopen met de flauwe bocht zijn deze onderstammen heel goed bruikbaar”, benadrukt John Torpey

We laten ruimte voor natuurlijke verjonging
–William Schelling

uit Sixmilebridge (Ierland). Vanuit zijn werkplaats in het groene, glooiende, Ierse heuvelland verscheept Torpey zijn *hurleysticks* naar alle uithoeken van de wereld. Staatsbosbeheer levert al jaren essenhout aan Torpey. „Er is een reden waarom ‘ons’ essenhout zo gewild is. In gebieden met lage waterstanden gaan de wortels diep de bodem in, maar hier hanteert men hoge grondwaterstanden en in zo'n geval ‘zoeken’ de essen met een breed wortelpakket naar stevigheid. In de streek staat zo'n wortelpakket ook wel bekend als ‘broek’ of ‘broekeind’. De essen worden zodoende ‘uit de broek gezaagd’.

Met het oog op de *hurleysticks* heeft Torpey in principe alleen belangstelling voor de onderstammen. Zo'n partij laat Torpey op een centraal punt in ons land in dunne planken zagen, waarna hij de ruwe *hurleysticks* verscheept naar Ierland voor de laatste bewerking. Op het eerste gezicht lijkt een hurley veel op een hockeystick, maar een hurley heeft een breder en plat blad aan de onderkant. Torpey: „Bij de verwerking houden we natuurlijk wel rekening met de nerf. Dat komt immers de stevigheid ten goede. Doe je dat niet, dan loop je de kans dat zo'n stick bij de eerste de beste lel al uit elkaar spat.”

HURLING

Een van de snelste teamsporten

Hurling is een teamsport van Keltische origine en wordt gespeeld met een stick (hurley) en een met leer beklede bal.

Het balspel wordt veel in Ierland beoefend en staat te boek als een van de snelste teamsporten ter wereld. Hurling wordt uitsluitend door mannen gespeeld, camogie is de vrouwelijke variant. Elke ploeg telt vijftien

▲ Torpey verscheept zijn hurleysticks naar alle uithoeken van de wereld.

spelers: een doelman, zes verdedigers, twee middenvelders en zes spelers in de voor-

hoede. De snelheid en moeilijkheid van het spel zitten in de kunst om de bal te vangen en te controleren, want de bal kan met meer dan 150 kilometer per uur door de lucht vliegen. Het dragen van een helm wordt dan ook aangeraden, maar is niet verplicht. Voor *indoor* en *outdoor* hurling worden verschillende sticks gebruikt.